

RADIM PAŘÍK

**VYJEDNÁVEJTE
JAKO TI
NEJLEPŠÍ**

**UMĚNÍ
VYJEDNAT**

COKOLIV

 GRADA®

UMĚNÍ
WYJEDNAT
COKOLIV

RADIM PAŘÍK

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Radim Pařík

Umění vyjednat cokoliv

Vyjednávejte jako ti nejlepší

Vydala GRADA Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

tel.: 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 8 864. publikaci

Realizace obálky Zdeněk Dovole, Tiptop Studio, Písek

Sazba Jan Šístek

Autorka obrázků Eveline Šikulová

Odpovědní redaktoři David Šíkula, Mgr. Iva Vedralová

Počet stran 224

První vydání, Praha 2023

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

© GRADA Publishing, a.s., 2023

ISBN 978-80-271-6922-1 (ePub)

ISBN 978-80-271-6921-4 (pdf)

ISBN 978-80-271-2489-3 (print)

Obsah

Úvodní slovo autora	13
Vyjednává každý	13
Vyjednávání je věda	14
Buďte partnerem místo soupeřem	15
Zvládněte sami sebe	15
Jak jsem se stal vyjednavčem	17
Vysněná manažerská pozice	17
První velké vyjednávání	17
Nepřišel osobně	17
Přecenili jsme se	18
Něco je jinak	18
Nadšení ze ztrát	19
Nejhorší smlouva života	19
Chci to umět	19
Kapitola první – Sondování	21
Jak poznáte, že musíte vyjednat	21
Co vyjednávání není	21
Co vyjednávání je	22
Jak rozlišit obchodní jednání od vyjednávání	23
Mapování situace	24
První těžké vyjednávání	24
Jděte do historie	25
Pokládejte ty správné otázky	25
Odpovědi zhodnoťte	26

Pozor na neviditelné hráče	27
Nebojte se zeptat na reference	28
Hledejte spojence	28
Nejen žralok je překážkou	29
Určete skupiny, které mají vliv	29
Když usnete na vavřínech	30
Odhalte rétorický kvěťák	31
Nehodnoťte jiné	31
Práce s informacemi	31
Informace, které víte jen vy	32
Informace známé všem	32
Informace, které vám unikají	32
Informace, které neví nikdo	33
Uvědomte si svou pozici	34
Nedokazujte, že lžou	34
Jak řešit úskalí sběru informací	35
Fáze vyjednávání	36
Když jde o lidské životy	36
Fáze podle FBI	37
Kapitola druhá – Příprava	39
Berte vyjednávání vážně	39
Nepodceňte ani jeden krok	39
Výsledek odpovídá přípravě	42
Stěhování aneb do cílů ego nepatří	42
Nastavte si přesné cílové rozmezí	44
Nevyjednávajte sami	49
Expert	49
Vyjednač	49
Velitel vyjednávání	51
Nositel rozhodnutí	52
Hlavní aktéři	53
Vyjednávací strategie	54
Umění války	54
Pět strategií	55
Určení vyjednávací strategie	56
Umění dvou strategií	57

Kompromis nefunguje	58
Taktika uvádí strategii do života	59
Bud'te střídmi	60
Některé taktiky nefungují	60
Taktiky, které fungují	61
Taktik existuje hodně	64
Pravidla agendy	65
Uzavřete únikové cesty	65
Sestavení agendy	66
Vyjednávání řídí ten, kdo určuje kroky	67
Doplnění agendy protistranou	68
Když přijde agenda vám	68
Vyhazování kotvy	69
Kotvení v marketingu	69
Kotva ve vyjednávání	69
Jednotlivé části kotvy	70
Vhodné načasování	72
Jak na kotvu reagovat	72
Jak velká by kotva měla být	73
Stůjte si za svým cílem	74
Kotva podle osobnosti	74
Katalog požadavků	75
Systém semaforu	76
Vezměte si příklad z dětí	77
Požadavky vám dodávají sílu	77
Bod uprostřed	78
Bud'te reciproční	78
Ackermanovo pravidlo	78
Potřeba reciprocity	80
Princip kontrastu	80
Kapitola třetí – Analýza	83
Jak funguje lidský mozek	83
Mozek má tři části	83
Vývedení z rovnováhy	85
Útoky v osobní rovině	85
Jsme pod tlakem	87

Jak číst signály limbického systému	90
Řeč těla a řečové vzorce	91
Hlas je důležitý	91
Základní úroveň reakcí	93
Manipulace jako nástroj	98
Zneužívání manipulace	98
Manipulace není nic špatného	99
Práce s emocemi	100
Závist	100
Domněnky	101
Negativní emoce	102
Kapitola čtvrtá – Otevření	107
Nastavte si mysl na vítězství	107
Podceňované otevření vyjednávání	108
Vyjednávací status	108
Budování vztahu	116
Všichni máme obavy	118
Když obavu vyvoláte	125
Netlačte nikoho k souhlasu	126
Nesud'te ostatní podle sebe	129
Červená linie	130
Obviňte sami sebe	131
Kapitola pátá – Prvních 180 vteřin	133
Zpracujte rybu, dokud nesmrdí	133
Čím dřív, tím líp	133
Rozhoduje prvních 180 vteřin	134
Veď'te s protistranou dialog	138
Chyby v otevření vyjednávání	141
Ztrácíte čas	141
Nejste reciproční	141
Moc mluvíte	141
Nejste čitelní	142
Jste nesrozumitelní	143
Souhlasíte příliš brzy	143
Vyjednávání otevře protistrana	143

Snažíte se vzbudit lítost	144
Hádáte se o minulosti	144
Zahajte vyjednávací hru	145
Vytvořte si herní mix	145
O co jim jde?	145
Dobrý poslední dojem	146
Jedenáct pravidel zahájení	147
Kapitola šestá – Vyjednávání	151
Etika vyjednávání	151
Základní principy vyjednávání	152
Příprava	152
Vstup	152
Řízení	153
Eskalace	153
Pravidla vyjednávání	154
Musíte mít vlastní cíle	154
Kontrolujte supermany	156
Připravte jednu stránku taktiky	156
Kotvěte jako první	157
Pracujte s obavami empatií	158
Nic nenechte náhodě	160
Směřujte k dohodě	161
Vlastní menu pro těžká vyjednávání	162
Nestaňte se rukojmími	162
Řekněte, co chcete, a naslouchejte	163
Ověřujte, že si rozumíte	164
Shrnujte důležité informace bod po bodu	164
Zrcadlete protistranu alespoň slovy	165
Řekněte, co právě vy cítíte	166
Vkládejte do svých vět pauzy	166
Ptejte se otevřeně	166
Vracejte vyjednávání ke svým tématům	167
Když se něco děje, řekněte to	168
Nebojte se měnit hráče	168
Otestujte si předpokládané zájmy	169
Buďte připraveni na alternativy	170

Informace nedávejte zadarmo	170
Hleďte další strany vyjednávání	171
Připravte se na žraloky	173
Odstříhňte protistranu od únikových cest	173
Zvětšete koláč emocí jako policejní vyjednávači	174
Připravte si alternativní scénáře	176
Rozbijte velké projekty na části	178
Vedení vyjednávání	180
Nenechte se vlákat do pastí	180
Když se nehýbete z místa	181
Nikdy nevyjednávejte sami	182
Dejte tomu čas	183
Neztrácejte pozornost	184
Opakujte přípravu	185
Agresivní taktiky	185
Směřujte pozitivně	186
Stavte mosty	187
Buďte konkrétní	187
Nevyjednávejte o minulosti	188
Vyhněte se nechtěným závazkům	189
Práce s psychopaty	189
Když čelíte útokům	190
Přerušení vyjednávání	193
Nezpychněte	196
Diplomacie – válka beze zbraní	197
Zadržování informací	197
Kulturní rozdíly	198
Jediný bod kontaktu	199
Vyjednávání v době digitalizace	199
Nová situace	199
Pořád jsou tam lidé	200
Vyjednávejte osobně	201
Nevypínejte	202
Jak si vyjednat vyšší plat?	203
Chod'te včas	203
Vytvořte si prostor	203
Zapomeňte na argumenty	204

Stavte na vztahu	204
Nevyjednávajte se sebou	205
Nikomú ničím nevyhrožujte	205
Než zavoláte právniky	205
BATNA	206
Plán B neexistuje	207
Zázračné vyjednávací desatero	207
1) Zahod'te strach i stud	207
2) Stanovte si c'el	208
3) V každom prípade se na vyjednávan'í pripravte	210
4) Budujte vzťah	211
5) Hod'te rybu na st'ul	212
6) Mlčte	213
7) Nechte ego za dver'mi	213
8) Staňte se najmilejš'í osobou v miestnosti	214
9) Směňujte	215
10) Konflikt je dobrá věc	215
Seznam literatury	219
O autorovi	221

*Pro vás všechny, kteří si myslíte, že už jste v dosahování svých cílů
a řešení konfliktů ztratili naději.*

*Děkuji všem, od kterých jsem se mohl učit vyjednávat.
Děkuji profesorům z Harvardu za akademický přínos pro vyjednávání.
Děkuji Georgi Kohlrieserovi, Mathiasi Schranerovi a Chrisi Vossovi
za inspiraci a přátelství. Děkuji kolegům Adamu Dolejšovi,
Nikole Badin Šebkové a Davidu Šikulovi za podporu.
A především děkuji své rodině za nekonečnou trpělivost, podporu a lásku.*

Úvodní slovo autora

Vyjednává každý

Každý vyjednává v průměru pětkrát až sedmkrát za den. Vyjednáváte pokaždé, když po vás někdo něco chce, jakmile položí první požadavek na stůl.

Může to být vaše manželka nebo váš manžel, když vás požádá, abyste podali něco z ledničky. Nebo obchodní partner, který vás v zasedací místnosti poprosí o kávu. Může to být však i vaše dítě v případě, že vyžaduje, abyste mu koupili hračku, nebo chce vyrazit večer ven, ale vám se to moc nepozdává. Vyjednáváte i ve chvíli, kdy se chystáte vejít do dveří a s někým se v nich střetnete. I v tuto chvíli začnete vyjednávat. Dokonce nonverbálně.

Vyjednávání využijete úplně všude. Jestliže usilujete o novou zakázku, když musíte dohodnout lepší smluvní podmínky, potřebujete prodloužit splatnost faktur nebo chcete, aby vám zaplatili dřív, když například požadujete hromadnou slevu či lepší plat.

Nejlepšími vyjednávači světa jsou děti. Jako malí jste byli skvělí vyjednávači. Pořádali jste požadavky na stůl a téměř vždy jste tím dosáhli svého, pak vám to ale vymlátili z hlavy. Doma, ve škole, na kurzech nebo v práci. Naučili vás argumentovat. Jenže argumenty ve vyjednávání nefungují.

Vyjednávání je věda

Vyjednávání je umění založené na vědeckých poznacích. Je možné jej studovat a zabývat se jím na odborné úrovni. Vyjednávání musíte neustále vyhodnocovat a své znalosti ustavičně posouvat a rozšiřovat.

Přesto si mnoho lidí v České republice i na Slovensku myslí, že je vyjednávání intuitivní záležitost. Dovednost, kterou umíte sami od sebe a nemusíte ji trénovat. Na západ od našich hranic, ve Švýcarsku, Francii nebo ve Spojených státech amerických, se však vyjednávání stalo univerzitní disciplínou, můžete se tak v něm po dlouhé roky vzdělávat.

Právnická fakulta Harvardovy univerzity vyvinula program vyjednávání už na počátku 80. let 20. století. Založili jej profesori William Ury a Roger Fisher, když napsali knihu *Getting to Yes*, která se po celém světě stala biblí vyjednávání.

Getting to Yes ale nikdy nebylo o obchodním nebo krizovém vyjednávání. Jedná se o knihu mezinárodní politické mediace pro Spojené státy, které v sedmdesátých a osmdesátých letech přistupovaly k řešení politických konfliktů velmi kompetitivně až agresivně.

Harvardští profesori chtěli obrousit diplomatické hrany. Říkali, že „i jiná strana může mít zájmy, se kterými jsme schopni se ztotožnit nebo které můžeme akceptovat“. Protože *Getting to Yes* bylo nešťastně uchopeno, napsal William Ury ještě jednu *Getting Past No*, která už o vyjednávání v těžkých situacích a o vyjednávacích konfliktech opravdu pojednává.

Vyjednávání se jako vědní obor postupem času přeneslo ze Spojených států do Evropy. Krizové složky – policejní vyjednavací, krizoví vyjednavací i vyjednavací tajných bezpečnostních služeb – postupně používání metodik a teoretických postupů zintenzivnili a začali harvardský koncept opouštět. Ten se mezitím zásadním způsobem proměnil.

Dnes už není jen ideologickým nástrojem. Když se rozhodnete studovat na Harvardu vyjednávání, naučíte se velmi podobné techniky, taktiky a postupy, ve kterých se školí a cvičí krizoví a strategičtí vyjednavací Mossadu nebo FBI. Stejně tak se můžete naučit různé koncepty vyjednávání ve Švýcarsku na univerzitách IMD nebo Sankt Gallen.

Naučíte se vyjednávat v krizové situaci, pracovat s emocemi, konverzovat se složitými osobnostmi. Můžete si též osvojit nový harvardský koncept nebo systemické vyjednávání. Oborů vyjednávání, které univerzitní studia nabízejí, je mnoho.

V České republice a na Slovensku však ucelený koncept vyjednávání, který by nám pomáhal v soukromých i byznysových situacích dosahovat nejlepších výsledků, dosud chybí.

Bud'te partnerem místo soupeřem

Jedná se o první nastavení mysli, které byste do vyjednávání měli vnést. Lidé, již s vámi vyjednávají, nejsou vaši nepřátelé, nýbrž spojenci. Jdou s vámi po cestě ke společnému výsledku. Proti vám nesedí nepřítel, ale partner, s nímž se potřebujete dohodnout. Stejně jako on se potřebuje dohodnout s vámi.

Vyjednávání není žádné smlouvání na tržišti. Ale zato smlouvání na tržišti se může stát vyjednáváním. Když jdete s někým vyjednat, musíte být připraveni. Je třeba vědět, co chcete, a mějte sami sebe pod kontrolou. Kontrolujte situaci a zkuste se zamyslet, kdo jiný má na vyjednávání ještě vliv. Musíte si být vědomi, s kým budete dodatečně muset mluvit, abyste svou dohodu upevnili, ukotvili, a nakonec úspěšně dotáhli do konce.

Vyjednávání je sexy sportovní disciplína, ve které můžete zlepšit své výsledky i výsledky lidí ve svém okolí. Stačí, když zjistíte, o co jim skutečně jde. Najdete jejich zájmy, dokážete je zohlednit, zakomponujete je do svého plánu.

Zvládněte sami sebe

Běžná každodenní vyjednávání zvládáte často na jedničku. Občas ale narazíte na složité vyjednávací situace s komplikovanými osobnostmi. Těžká vyjednávání poznáte podle toho, že už na začátku máte divný pocit. Nechce se vám do něj.

Nejprve začnete vyjednat sami se sebou. Postupně slevujete ze svých požadavků, abyste dosáhli výsledku co nejjednodušeji. Přestože je i tato cesta, vede k nespokojenosti.

Těmi nejsložitějšími osobnostmi ve vyjednávání jsme pro sebe totiž my sami. Proto se nejprve naučte zvládat sami sebe a situace, které jsou pro vás náročné, teprve potom si dokážete osvojit vyjednávání s jinými lidmi.

Tato kniha je určena právě těm z vás, kteří máte obavy, že by vyjednávání mohlo být nad vaše síly. Nastavte si mysl na vítězství. Schopnost vyjednat vám zlepší život. Budete tak mnohem spokojenější.

Jak jsem se stal vyjednávačem

Vysněná manažerská pozice

V říjnu 2005 mi nabídli manažerskou pozici, na kterou jsem se ohromně těšil, a samozřejmě jsem ji přijal. Několik let jsem se na ni intenzivně připravoval.

Když mě povýšili, pořádně jsme to doma oslavili. Vyzvedl jsem nové auto, přivezl domů spoustu vizitek s obrovským logem, všem příbuzným jsem ukázal vysokou mzdu v čerstvě podepsané smlouvě. S velkým autem, spoustou peněz, velkým logem na vizitce a obrovskou kanceláří mi vyrostlo i ego a sebevědomí.

První velké vyjednávání

Nepřišel osobně

Někdy v polovině onoho října jsme začali vyjednávat s dlouhodobým obchodním partnerem. V zasedací místnosti se nacházely jen stoly, židle, projektor, naši firemní právníci, odborníci na stavbu, techničtí inženýři, daňoví poradci a spousta stránek složitých smluv.

Jednali jsme s velmi zkušeným partnerem, který vybudoval mnohamiliardovou firmu. Na vyjednávání ale osobně nepřišel. Poslal za sebe vyjednávací tým.

Umění vyjednat cokoliv

Ve chvíli, kdy vyjednaváči vstoupili do zasedací místnosti, jsem pozvedl zrak. Viděl jsem tři muže, ten nejmenší z nich stál uprostřed, měl prořídle vlasy, kárované sako se záplatami, obyčejné hnědé kalhoty a boty lehce od bláta, jako by přijel přímo ze stavby.

Přecenili jsme se

Přichází ke mně. Se sklopenou hlavou mi podává ruku, podívá se mi do očí a říká: „Pane Paříku, já už jsem dnes ráno vyjednával se svou dcerou a strašlivě jsem prohrál. O vás jsem slyšel, že jste vynikající vyjednaváč, tak doufám, že nám dáte alespoň malou šanci.“

„Tak to bude jednoduché,“ pomyslím si. S vítězoslavným úsměvem jsem mrkl na finančního ředitele po své levici. Podáváme si s protistranou ruce. Zasedáme ke stolu a začínáme vyjednávat.

Jsmo perfektně připraveni. Pozvali jsme pět expertů, šéfa investic a dva právníky. Smlouvu umíme nazpaměť. Mám nachystaných téměř dvě stě logických a pádných argumentů.

Něco je jinak

Po dvaceti minutách vyjednávání cítím, jak mi tělem silně pulzuje adrenalin, jako bych byl uprostřed sportovního utkání. Snažím se dosáhnout toho nejlepšího možného výsledku.

Současně cítím, že onen člověk na druhé straně, v tom károvaném saku, je výrazný kus před námi. Do svého cíle se blíží očividně rychleji.

Zvedám ruce ze stolu. Na dřevěné desce zůstávají otisky. Polévá mne studený pot. „Mám zpocené dlaně!“ pomyslím si. Lehce znervózním. Nalévám si mléko do sklenice s vodou místo do šálku s kávou a aniž si toho všímám, míchám jej a přisypávám cukr.

Finanční ředitel do mě šťouchá loktem. Nakloní se a povídá: „Já jsem hrozně nervózní a strašně mě to baví.“

Nadšení ze ztrát

V jednu chvíli začnou mluvit naši kolegové. Původně jsou na schůzce jen kvůli technickému poradenství.

Náš expert na technické záležitosti stavby objektů se rozpovídá o všem, co ví. Co už jsme připravili, jaké věci nám ještě chybí, jak daleko jsme pokročili ve vývoji technologií, koho máme za dodavatele, jaké jsou splatnosti, kde mohou v průběhu stavby nastat největší problémy.

Málem jsem omdlel. Vyjednávač, jenž dnes ráno prohrál se svou vlastní dcerou, dokázal během několika málo desítek minut získat všechny informace, které mohly zlepšit jeho vyjednávací pozici.

Po celou dobu se na nás usmíval, chápatě přikyvoval, přitakával a vyjednával s námi takovým způsobem, že ačkoli jsme nedosahovali toho, co jsme ve skutečnosti potřebovali, byli jsme na konci vlastně ze schůzky nadšení.

Nejhorší smlouva života

Když jsem přijel domů, vysvětlil jsem sám sobě, že to určitě není nejhorší smlouva v životě, kterou jsem uzavřel. Celou dobu jsem ve sprše přemýšlel nad tím, jak je možné, že někdo, kdo působí tak slabě a neobratně, ani si nevezme čisté boty, si s námi během vyjednávání pohrává jako kočka s myší. A nás to ještě ke všemu baví.

Když se na to podívám zpětně, mohu prozradit, že se jednalo o tu nejhorší smlouvu, kterou jsem v životě vyjednal a uzavřel. Současně to ale pro mě byla největší škola. Nejlepší lekce.

Chci to umět

Hned po uzavření smlouvy jsem svou tehdejší asistentku zaúkoloval, aby našla někoho, kdo vyjednávání rozumí. „Ten člověk zná něco, co se musím naučit taky!“

První trenér vyjednávání, kterého jsem potkal, byl bývalý německý policejní vyjednávač. Vyjednával o lidských životech. Během několika málo hodin mi vysvětlil principy krizového vyjednávání – práce s emocemi a ovlivňování lidí na druhé straně.

Umění vyjednat cokoliv

Vysvětlil mi, jakým způsobem si mám připravit cíle, jak vypadá strategie vyjednávání, jaké taktiky se mohou používat.

Ten nebožák v károvaném saku se záplatami a špinavými botami se mnou po celou dobu vyjednával stejným způsobem. Dokonce i svůj vyjednávací tým sestavil podle modelu, který používají krizoví a policejní vyjednavací v těch nejtěžších životních situacích.